

«Реставрація, реконструкція, урбоекологія». Студенти і аспіранти кафедри залучалися до обстеження видатних і всесвітньовідомих пам'яток – будівлі Одеського академічного театру опери і балету, Потьомкінських сходів та інших. І у наші дні на кафедрі «Архітектурні конструкції» діє Міжнародне студентське наукове товариство «Проблеми збереження архітектурної спадщини Півдня України» (під керівництвом автора цих рядків). Кафедра мала великий досвід міжнародного співробітництва з різними закордонними навчальними закладами, міжнародними громадськими організаціями (ICOMOS, EUROPA NOSTRA, S.P.A.V...).

Висновки. Пам'ятки архітектури, історико-архітектурна спадщина Одеси, усього Півдня України гостро потребують негайних дій з консервації, запобігання руйнації, підсилення (зміцнення) їх конструкцій і проведенні комплексної наукової реставрації. Специфіка підготовки архітекторів-реставраторів суттєво відрізняється від, умовно кажучи, архітектора «загальної практики». На жаль, не кожен архітектор – друг і захисник історико-архітектурної спадщини. Інколи і зовсім навпаки. Тому справжнім архітектором-реставратором зможе стати лише людина, яка любить і цінує ту дорогоцінну спадщину, яку залишили нам зодчі минулого. А допомогти їй опанувати професійну майстерність – шляхетна місія закладу вищої освіти (за підтримки держави, органів місцевого самоврядування, вітчизняних і міжнародних пам'ятко-охоронних інституцій).

Підлісна О.В., канд. мист., доц.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

ДОЦІЛЬНІСТЬ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИКЛАДАННЯ ПРЕДМЕТІВ МИСТЕЦЬКО-ОБРАЗОТВОРЧОГО ЦИКЛУ

Дистанційна освіта як форма навчання за неможливості дістатися до ВНЗ у зв'язку з певними причинами, або ж для студентів з особливими потребами, з'явилася не так вже й давно – саме розвиток інформаційних технологій та можливість повноцінного дистанційного спілкування дозволили створити спеціалізоване інформаційно-освітнє середовище, яким можна користуватися на відстані від ВНЗ. Розвиток комп'ютерних технологій зв'язку – скайпу, зум-конференцій, вайберу, а особливо – поява смартфонів, оснащених інтернетом, призвели до можливості використання дистанційних програм за багатьма навчальними дисциплінами, зробили його доступним для широких верств населення. Сьогодні, в умовах пандемії, дистанційне навчання стало майже єдиною можливою формою викладання, яка дозволяє уникнути прямих контактів викладачів і студентів, сприяє підтримці карантинних умов.

Але не секрет, що до останнього часу викладачі ВНЗ творчих спеціальностей – художнього, дизайнерського, архітектурного профілів (не розглядаємо акторські, музичні та інші види мистецтва, де дистанційне навчання також навряд чи можливе) – активно відмовлялися від створення дистанційних циклів за своїми предметами. Пов'язане це з тим, що практичні дисципліни, яких у даних ВНЗ переважна більшість, вимагають особистого спілкування викладача зі студентом, особистої присутності на занятті. Адже, «Щодо творчих ВНЗ – саме в процесі занять проектно-художньою діяльністю у студентів виникає можливість підтвердити свою індивідуальність в професійній сфері та показати себе особистістю, здатною до самостійної роботи» [1].

Тобто, студент, саме виконуючи практичні творчі завдання, зростає як творча особистість, навчається безпосередньо в процесі проектно-художньої діяльності, і замінити таке навчання теоретичними вказівками неможливо. І справа зовсім не у тім, що «аналіз стану дистанційного навчання в Україні показує, що всі навчальні заклади, організації й установи, які впроваджують або використовують технології дистанційного навчання, стикаються з реальними труднощами, подолання яких вимагає цільового фінансування, об'єднання зусиль цих закладів із зусиллями державних органів, координації загальних дій і нормативно-правового забезпечення...» [2]. Хоча, й це необхідно враховувати, адже, картинка з смартфона не дає повної уяви про об'єкт виконання, а забезпечити усіх учасників процесу необхідним обладнанням фінансово неможливо. Справа в особливостях художнього навчання. Зараз інтернет перенасичений різноманітними майстер-класами та уроками малювання, які навчають художнім технікам та видам художньої творчості саме дистанційно. Людині, яка «для себе особисто» вивчає ці ресурси, вони, мабуть, дають можливість подальшого розвитку. Але, погодьтеся, що змалювати за клітинками якусь готову роботу – не те саме, що зробити її самому. Основи академічних малюнку та живопису полягають не у запам'ятовуванні, а у особистому вивченні, сприйнятті на натурному малюванні законів перспективи, конструктивної побудови, бачення внутрішньої структури у предметі або живій натурі. Зрозуміло, що частково, за необхідністю, можна винести на дистанційне навчання і такі предмети. Можна вигадати купу завдань, які студенти виконають творчо і самостійно (до речі, перевірити самостійність виконання наразі неможливо). Та коли малюнок виконується в аудиторії, студент має можливість роздивитися натюрморт чи натуру з різних боків, порівняти освітлення та знайти переходи кольору. А викладач має можливість кожні декілька хвилин контролювати роботу і підказувати вчасно помилки у перспективних побудовах, тональних рішеннях тощо. Коли ж викладач отримує готовий малюнок поштою, він може хіба що покритикувати помилки, але студент вже не виправить їх. Пропоную зразки «дистанційних» робіт студентів з малюнку. Відразу видно, що вони пласкі,

непропорційні, не розібрані тонально, або «переведені» за контуром. Важко уявити такі роботи в аудиторії, бо ж викладач виправив би ці помилки відразу.

Тобто, в разі самостійного копіювання зразкових робіт, які відсилаються для завдань, можливо розвивати лише репродуктивну, копіювальну діяльність. Далеко не у всіх студентів вдома є можливість самому поставити справжній натюрморт, гіпсову скульптуру або посадити людину для позування. Коли ж мова йде про виконання творчих завдань з образотворчого мистецтва, проектування, де необхідно виконувати макетування, працювати з картоном, папером, правильно розкрювати, прорізати з певною силою нажиму, згинати – такі прийоми викладач має показати зблизька, на реальних матеріалах, студент – спробувати, і не раз, зробити кілька варіантів – така робота дистанційно також не може бути якісною.

Тож, можливо, коли мова йде про предмети гуманітарно-теоретичного, або фізико-математичного циклу, «дистанційна» дає необхідні результати. Але забезпечити надбання необхідних умінь та навичок за дисциплінами художньо-образотворчого циклу тільки за рахунок дистанційного навчання, на наш погляд, неможливо. Отже, чи є такий підхід переводу на дистанційне навчання насправді доцільним? Не маємо сумніву, що складні умови тотального карантину диктують саме таку форму навчання. Але наполягаємо, що це є тимчасовим, частковим виходом з ситуації, адже художник завжди вчиться у художника, маючи можливість бачити процес створення робіт. Саме так побудовані заняття з рисунку, живопису, скульптури, образотворчого та декоративного мистецтва: викладач особисто виконує завдання, показує, з чого починати, на що звернути у вагу в процесі уточнення. І надалі необхідне постійне втручання педагога, який щоразу звертає увагу студента на помилки побудови та спотворені пропорції чи порушення законів перспективи. Чи можна навчити лікаря-хірурга робити операції дистанційно? В художній дистанційній освіті, нам здається, така сама доцільність, хоч

відповідальність набагато менша. Поняття «я так бачу» може дистанційно вийти на перший план і тоді, можливо, нова хвиля примітивізму та попси накрисе сучасне образотворче мистецтво.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В. В., Кривуц С. В. Творча складова в системі підготовки дизайнерів (з досвіду ХДАДМ) / Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання мистецтвознавства та мистецької освіти: сучасність і перспективи» // Збірник статей. 18-19 жовтня 2018 р., ХДАДМ. Харків, 2018. 188 с.

2. Дистанційне навчання як самостійний елемент сучасної підготовки студентів. Електронний ресурс. Режим доступу: https://pidru4niki.com/88922/pedagogika/distantsiynе_navchannya_samostiyniy_element_suchasnoyi_pidgotovki_studentiv

Посацький Б. С., к. арх., проф., **Мазур Т. М.,** к. арх., доц.,
Король Є. І., ст. викл.
Національний університет «Львівська політехніка»

ПРО ВИМОГИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ДО НАВЧАННЯ ПРОФЕСІЇ АРХІТЕКТОРА

Україна обрала стратегічним напрямом розвитку входження до Європейського Союзу. Це означає, що наша архітектурна спільнота повинна бути ознайомлена з вимогами "європейської бюрократії", яка досить детально складає вимоги до всіх професій, які можуть легально існувати на території ЄС. Вимоги до підготовки архітекторів були сформульовані у 2005 р. в Директиві 36 (Секція 8. Артикул 46) [1] і доповнені ЮНЕСКО у 2018 р. [2]. У тому ж році Польська Архітектурна Палата провела детальний аналіз обидвох документів і звернулася до польського уряду з пропозицією внесення відповідних змін до нормативних документів з метою уніфікації їх з вимогами ЄС [3].

У Директиві ЄС сказано, що навчання архітектора охоплює щонайменше чотирирічний термін з повним обсягом годин або шестирічний термін на університеті або в порівняльній інституції освіти, з яких щонайменше три роки відбуваються у повному обсязі годин. Згадане навчання повинно закінчитися здачею екзамену на рівні вищої школи, де базовим предметом є архітектура і програма у рівнозначному сенсі враховує теоретичні і практичні аспекти навчання архітектора а також гарантує отримання наступних знань і вмінь:

а) вміння створювати архітектурні проекти, які відповідають естетичним і технічним вимогам;

б) відповідних знань з історії і теорії архітектури разом з спорідненими мистецтвами, технології і гуманітарних наук;

в) знання образотворчих мистецтв в обсязі, в якому вони впливають на якість архітектурного проекту;

г) відповідних знань урбаністики, планування разом з вмінням, необхідним у процесі планування;